

Smerirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel

– 2:12-4:22 –

Aceste capitole ne prezintă smerirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel. Există o alternanță în narațiune între povestea casei lui Eli și povestea lui Samuel. Casa lui Eli decade treptat și sfârșește a fi lepădată de Dumnezeu, pe când Samuel este într-o continuă ascensiune și ajunge un mare proroc în Israel, de fapt, autoritatea spirituală cea mai înaltă în poporul lui Dumnezeu.

Este interesant faptul că această alternanță apare chiar din capitolul 1. Înainte de rugăciunea Anei, autorul nu uită să precizeze că la Silo, se aflau cei doi fii ai lui Eli, Hofni și Fineas, preoți ai Domnului. Iată că Domnul știe dinainte care va fi evoluția spirituală a casei lui Eli și pregătește din timp o nouă autoritate spirituală în Israel.

Fiii lui Eli se dedau la lăcomie și nesocotesc darurile Domnului de la Cortul Întâlnirii, iar autorul subliniază că ei se făceau vinovați înaintea Domnului de un foarte mare păcat. Dacă ne aducem aminte de cartea Levitic, înțelegem gravitatea fărâdelegii lor. Cortul era locul în care locuia Domnul, locul pe care L-a ales ca să se reveleze și să se întâlnească cu poporul Său Israel. Orânduielele de la Cort erau sfinte, deoarece ele Îl revelau pe Domnul și calea apropierei poporului de El. Ba mai mult, funcțiile de la Cort aveau valențe mesianice și creionau lucrarea pe care Mesia avea să o facă în lume. Nu erau doar niște obiceiuri ce trebuiau păstrate din pricina respectului pentru tradiții sau din pricina unui Dumnezeu capricios, ci erau rânduiele sfinte care vorbeau despre Dumnezeu, despre calea mântuirii și despre slujba lui Mesia. De aceea, cartea Levitic insistă că cei care vor nesocoti aceste rânduiele vor fi pedepsiți cu moartea. În capitolul 22 din Levitic avem porunci specifice despre raportarea la darurile aduse Domnului, iar pedeapsa pentru nesocotirea lor este cea capitală. Darurile sfinte erau ale Domnului și ele trebuiau să oglindească sfințenia lui Dumnezeu și bucuria lui Dumnezeu pentru închinarea poporului Său. Ba mai mult, însuși preoții erau reprezentanții lui Dumnezeu, mijlocitorii relației cu Domnul. Fiii lui Eli calcă în picioare funcția de preot, sfidează rânduielele de la Cort, distorsionând mesajul despre Dumnezeu, despre calea apropierei de El și lucrarea viitoare a lui Mesia și descurajează poporul să vină să se închine înaintea lui Dumnezeu. Și nu mai pomenim de faptul că în cartea Levitic este o urâciune să se mănânce grăsimea din jertfe, iar fiii lui Eli nu așteptau să ardă grăsimea din jertfele aduse de copiii lui Israel.

Însă în timp ce ei nesocoteau slujba preoției, Samuel făcea slujba înaintea Domnului și creștea înaintea Domnului. El creștea slujindu-L pe Domnul și Domnul însuși veghea asupra creșterii sale, asupra educației, sănătății, experiențelor sale de viață. Samuel era o minune de copil. Oare mama lui Ana nu se gândea să îl ia acasă? Poate da, poate nu. Nu știm exact, dar vedem că Domnul îi dă încă cinci copii, parcă pentru a fi sigur că Samuel va rămâne înaintea Sa fără să resimtă vreo presiune din partea părinților să vină acasă. Însă, deși autorul ne prezintă și înălțarea lui Samuel, personajul central din această secțiune rămâne Eli, iar tema centrală îndurarea lui Dumnezeu descoperită pentru el înaintea revărsării pedepsei. Tabloul cu Ana și ceilalți copii pe care i-a dat Domnul, apare exact înaintea pasajului în care autorul ne spune că Eli află păcatul fiilor lui. Este de fapt o resursă pe care Domnul i-o dă ca să-l ajute să nu se raporteze idolatru la fiii lui și să găsească tăria de a lua cu adevărat atitudine față de fărâdelegea lor. Ana era un exemplu viu de părinte care nu se raporta idolatru la copilul ei. Eli cade exact în această capcană. El risipește resursa pe care Dumnezeu i-o dă prin exemplul Anei și prin purtarea

de grijă a Domnului față de ea, Domn care îi mai dă și alți copii pentru a înlocui, așa cum spunea chiar Eli, pe acela pe care îl împrumutase Domnului.

Eli se face părtaș la păcatul fiilor lui. El înțelege gravitatea păcatului lor și află și faptul că ei curveau cu femeile care slujeau afară la ușa Cortului Întâlnirii, îi muștră, dar nu are tăria să meargă mai departe. Ce însemna să meargă mai departe? Să îi alunge de la Cortul Întâlnirii și chiar să inițieze pedepsirea lor cu moartea. Dar Eli dă dovadă de o mare slăbiciune. Dragostea de copii a fost mai mare decât frica de Domnul și iubirea sfințeniei Lui și a poporului Său. Dar dacă a sa casă mai face un pas în jos, „*Samuel creștea mereu și era plăcut Domnului și oamenilor*”.

În această alternanță dintre decăderea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel, descoperim harul și îndurarea lui Dumnezeu pentru casa lui Eli. Dumnezeu nu vine deodată cu pedeapsa, ci El vine mai întâi cu mesajul profeților Săi, mesaj care anunță cu mult înainte pedeapsa Sa, în speranța că cel în cauză se va teme și se va abate de la calea lui cea rea. Un om al lui Dumnezeu îi vestește lui Eli mesajul pedepsei divine. Iată că deși era Mare Preot, și avea atâtea cunoștințe și resurse, Domnul nu aduce pedeapsa fără ca mai înainte să trimită pe profeții Săi. Trimiterea profeților Săi este o măsură de har cu totul specială nestipulată în legământul Său cu Israel. Domnul nu a precizat în reglementările legământului că, dacă poporul Său se va abate de la El, El va trimite profeții Săi înainte de a aduce pedeapsa. Și totuși, în marea Sa îndurare o face, și o face chiar pentru casa marelui preot, casa care se bucura de cele mai mari resurse și privilegii în Israel.

Mesajul pe care îl transmite Dumnezeu lui Eli este foarte bine alcătuit și surprinde exact acele elemente care l-ar fi putut face pe Eli să nu ia în serios anunțarea pedepsei lui Dumnezeu. În mod cert, conștiința lui Eli îl muștră și-i prevestea pedeapsa lui Dumnezeu. Dar oare cum se lupta Eli împotriva glasului conștiinței sale? Ce argumente folosea și ce mecanisme de apărare erau activate?

- 1. Primul lucru** la care ar fi putut apela Eli pentru a alunga gândul pedepsei lui Dumnezeu era acela că el și casa lui fuseseră aleși de Dumnezeu pentru o slujbă specială în Israel. Dumnezeu alesese mai întâi casa lui Aaron, și mai târziu a ales chiar casa sa pentru slujba de mare preot. Ba mai mult, Dumnezeu a întărit această alegere prin promisiunea că urmașii lui Aaron vor umbla totdeauna înaintea Domnului. Această promisiune se răsfrângea și asupra casei lui Eli (și poate chiar Eli se bucurase de o promisiune specială la începutul slujbei sale ca mare preot). Deci, Dumnezeu făcuse o alegere specială pe care o întărise cu o promisiune specială. Concluzia lui Eli putea fi: pedeapsa Domnului va rămâna departe de casa mea. Dar iată că Cel care cunoaște inima omului, când aduce mesajul judecății sale, subliniază că aceasta va avea loc în ciuda faptului că Dumnezeu făcuse o alegere specială întărită de o promisiune specială. Lucrarea pe care ne-o dă Domnul și promisiunile Sale pentru noi nu pot deveni o scuză pentru complacerea în păcat. Promisiunile Sale sunt mereu condiționate de credințioșia noastră. Dumnezeu este gata să lepede casa lui Eli și chiar întreaga casa a lui Aaron din slujba preoției, și vom vedea că acest lucru se va întâmpla pentru o vreme în Israel.
- 2. Al doilea argument** de care conștiința lui Eli s-ar fi putut agăța era: „nu eu am păcătuit, ci fiii mei au păcătuit. Ba mai mult, eu i-am muștrat aspru și i-am confruntat înaintea Domnului; deci, sunt curat de sângele lor”. Dar Domnul pune punctul pe „I” și subliniază cu exactitate care a fost păcatul lui Eli: „*Și cum se face că tu cinstești pe fiii Tăi mai mult decât pe mine?*”. Eli nu L-a cinstit pe Domnul ducând mai departe

procesul disciplinării fiilor lui început prin admonestarea lor. Astfel, El s-a lepădat de Domnul de dragul fiilor lui și a necinstit pe Domnul oștirilor.

- 3. Un al treilea argument** ce ar fi putut împietri inima lui Eli era: „iată cât de sus este casa mea acum; este imposibil să ajungă jos așa deodată. Dar Domnul îi dă câteva semne ale împlinirii pedepsei Sale. Iată profeția Domnului: „*Vei vedea un potrivnic al tău în locașul Meu, în timp ce Israel va fi copleșit de bunătăți de Domnul...*”. Primul semn se va împlini prin înălțarea lui Samuel, iar al doilea semn vizează probabil binecuvântările (deopotrivă spirituale și fizice) de care se va bucura Israel în urma lucrării lui Samuel.

După perioada de decădere continuă din Judecători prin Samuel, se va realiza o trezire la viață a poporului Domnului. Astfel, Domnul, în bunătatea Sa îi oferă lui Eli semne concrete înainte de revărsarea finală a pedepsei Sale asupra casei sale. Înălțarea lui Samuel devine o prevestire a smeririi lui Eli. Împlinirea acestor semne concrete a avut rolul să desfășureze fabula personală din mintea lui Eli: „Nu, aceste lucruri nu mi se vor putea întâmpla casei mele!”

- 4. Și nu în ultimul rând,** Domnul știe să-și descrie judecată astfel încât Eli să se îngrozească de ea și să se teamă de Domnul. Expresiile „*pentru ca să ți se topească ochii de durere și să ți se întristeze sufletul*” surprind atât de plastic suferința ce se va abate asupra lui Eli și asupra casei lui. Această durere va fi amplificată de faptul că ea va veni într-o perioadă de binecuvântare a Israelului. După o lungă perioadă de întuneric spiritual, lumina se va înălța din nou asupra poporului Domnului. Dar chiar atunci se va abate mânia asupra casei lui Eli. În timp ce ceilalți vor fi copleșiți de binecuvântările Domnului, casa lui Eli se va topi de durere și nu se va putea bucura de binele așteptat de atâta vreme în Israel. Ba mai mult, casa lui Eli va pierde privilegiul de a umbla înaintea Unsului Domnului: „*Eu Îmi voi pune un preot credincios (cel mai probabil Samuel) care va lucra după inima Mea și sufletul Meu; îi voi zidi o casă stătătoare și va umbla totdeauna înaintea Unsului Meu.*”. Cine este acest Uns al Domnului? Unul Domnului era până acum Marele Preot, cel uns cu undelemn înaintea Domnului pentru a fi un mijlocitor între Israel și Domnul. Dar casa lui Eli va fi lepădată și va fi ridicat un alt preot credincios care va sta înaintea Unsului Domnului. Deci este un alt uns al Domnului, diferit de Marele Preot. Mai târziu în Samuel, vom descoperi că Împăratul era al doilea personaj din Israel uns cu undelemn înaintea Domnului. Dar ce putea înțelege Eli prin expresia Uns?

Ne aducem aminte cum se termină cântarea Anei: „*El va da Împăratului Său putere, și va înălța tăria Unsului Lui.*” Pentru Ana Unul pare a fi același cu Împăratul. Știm că Ana a fost inspirată, dar aceasta nu înseamnă că în inima ei nu existau frământări legate de venirea unui împărat în Israel. Iată că Domnul dăduse un mandat lui Iosua și generației lui (să cucerească țara și să o stăpânească), și iată că trecuse așa de multă vreme și poporul nu reușise încă să împlinească în totalitate acest mandat. Ba mai mult ei au regresat și regresau mereu. Capitolul doi din Judecători radiografiază perioada Judecătorilor și precizează:

„Dar după moartea judecătorului, se stricau din nou, mai mult decât părinții lor, ducându-se după alți dumnezei, ca să le slujească și să se închine înaintea lor, și stăruiau în această purtare și împietrire.” (Jud. 2:19).

Cu alte cuvinte, chiar dacă în judecători se repeta mereu ciclul: idolatrie, ridicarea judecătorului, izbăvire, pace, moartea judecătorului, idolatrie, starea spirituală a poporului nu rămânea la fel, ci ea se cufunda din ce în ce mai mult în întuneric și moarte. Ei nu doar că stagnau, dar se îndepărtau din ce în ce mai mult de împlinirea mandatului pe care Domnul i l-a dat lui Iosua, pierzând și ce a cucerit acesta. Tot în perioada judecătorilor poporul devine din ce în ce mai mult conștient de nevoia unui Împărat, unui conducător permanent. Astfel, în această perioadă tulbure a judecătorilor, în inima poporului se naște speranța veniri unui Mare Împărat în Israel, un nou Uns al Domnului care îi va izbăvi de vrăjmași și va aduce la bun sfârșit mandatul dat de Domnul lui Iosua. Dar Israel, aștepta și pe Mesia, Sămânța promisă în Genesa 3:15 și apoi lui Avraam când Domnul i-a spus: *„Toate Neamurile vor fi binecuvântate în sămânța ta!”* Oare acest Împărat va fi însuși Mesia? Cântarea Anei și cuvintele din mesajul adresat de Domnul lui Eli ne dovedesc că Israel era într-un mare impas spiritual și într-o mare așteptare a unui Împărat care să aducă marea izbăvire. Iată că Ana, chiar atunci când primește un fiu și i se vindecă o rană adâncă de ani de zile, ea se gândește la Împăratul care va veni și leagă experiența sa de înălțarea Unsului Domnului. În astfel de momente pe care le trăia Ana, te gândești doar la bucuria pe care ți-a făcut-o Domnul și ești copleșită de ea încât nu mai timp și energie să te gândești la altceva. Dar ea își concentrează atenția asupra Împăratului ce va veni. Acest lucru ne demonstrează că în inima ei (și foarte probabil și în inimile multor credincioși din Israel) era o mare așteptare a unui mare Izbăvitor. În cele din urma, povestea ei, seamănă cu povestea lui Israel. După cum ea era stearpă de atâția ani și nu putea face copii și nu putea mări familia lui Elcana, la fel Israel de atâția ani nu putea cuceri și stăpâni moștenirea pe care Domnul i-a dat-o. Ana era înțepată de Penina că nu poate face ceea ce orice femeie face (copii), iar Israel era ocărât de celelalte Neamuri că nu poate face (întemeia cu adevărat o națiune cu o țară a ei) ceea ce mai toate neamurile reușiseră. Dar așteptarea Anei a luat sfârșit, izbăvirea a venit și ocară a fost îndepărtată. Și Ana s-a gândit: oare ce mi s-a întâmplat mie, nu se va întâmpla și poporului meu? Ba da! Împăratul va veni și se va face judecată pe pământ.

Există o asemănare între așteptarea Sămânței din cartea Genesa și așteptarea Împăratului din cartea Samuel. În Genesa omul a primit mandatul să stăpânească pământul. După căderea omului în păcat și blestemarea pământului, omul nu a reușit să împlinească acest mandat. Răul, și nu slava lui Dumnezeu, s-a răspândit pe pământ, iar pâinea a fost câștigată cu greu, cu sudoarea frunții. Cei credincioși erau însă în așteptarea Sămânței promise, nădăjduind în marea izbăvire pe care o va aduce Ea. Astfel, când s-a născut Noe, tatăl lui, Lameh, a exclamat: *„Acesta ne va mângâia pentru osteneală și truda mâinilor noastre care vin din acest pământ pe care l-a blestemat Domnul.”* Cei credincioși așteptau venirea restauratoare a lui Mesia, Cel care ajută pe om să împlinească marele mandat din Genesa: stăpânirea pământului. În acest context îi promite Dumnezeu lui Avraam: tu și sămânța ta veți stăpâni țara Canaanului pe veci.

Mai târziu în istorie, Domnul a dat lui Iosua și poporului Israel mandatul de a cuceri și stăpâni țara Canaanului. Iosua a fost în fruntea lor în prima fază a luării în stăpânire a moștenirii. Dar, Iosua nu era împărat, și după această primă fază, s-a retras în partea lui de moștenire. Rămânea ca fiecare seminție în parte să ia în stăpânire partea ei de moștenire și să supună teritoriile necucerite în timpul campaniei militare a lui Iosua. Și apoi, urmează lunga perioadă a judecătorilor, când poporul decade treptat și nu reușește în timp de câteva sute de ani să

stăpânească țara Canaanului. În această perioadă a eșecului și dezamăgirilor, Domnul ridică judecători care mai aduc lumină și speranță în Israel. Dar poporul tot nu reușește să împlinească mandatul primit de Iosua. În schimb, el devine din ce în ce mai conștient de nevoia unui împărat (vezi cartea Judecători) și, se pare, că în Israel apare o mare speranță și o mare așteptare legate de venirea Împăratului, Cel care îi va conduce spre împlinirea marelui mandat primit de Iosua. Și chiar așa se întâmplă: Domnul le dă ca Împărat pe Saul. El aduce mari binecuvântări peste popor, și prin el Filistenii sunt biruiți, dar el îl părăsește pe Domnul și nu reușește să împlinească mandatul de a cuceri și stăpâni toată țara Canaanului. Deci, nu el, a fost marele împărat. Dar apoi, Domnul îl ridică pe David. El este Marele Împărat care va lucra după inima lui Dumnezeu. Dar acesta trece mai întâi prin valea umbri morții, și valea suferinței, și este respins de ai Săi și mai pe urmă este înălțat și acceptat de Israel și aduce mari biruințe în Israel, biruiește pe toți vrăjmașii și, putem spune, că prin David se împlinește mandatul primit de Iosua!

Această așteptare (după voia lui Dumnezeu) a Unsului sau Împăratului, explică de ce la sfârșitul mesajului primit de Eli, Domnul accentuează faptul că Noul Preot ridicat de El, va umbla tot timpul înaintea Unsului Său. Iată că, Împăratul atât de mult așteptat, va veni în sfârșit! Dar iată că Eli și casa lui, nu se vor putea bucura de acest moment, și iată că vor pierde marele privilegiu de a veghea asupra Unsului Domnului și de a conlucra cu acesta spre mântuirea poporului Domnului. Într-adevăr, durerea și pierderile casei lui Eli vor cunoaște dimensiuni nebănuite de mari. Toate aceste vorbe nu au fost rostite pentru că Domnului îi place să chinuie sufletele oamenilor, ci tocmai pentru că El dorește să îl ferească pe cel rău de nenorocirea sa. Domnul a sperat, ca prin acest mesaj înfiorător al judecății, îl va abate pe Eli de la calea sa cea rea pentru a putea aduce binecuvântarea și nu blestemul peste el.

Dumnezeu spune despre noul preot că acesta „*va umbla* (sau își va face lucrarea) *totdeauna înaintea Unsului Meu.*” Această expresie „înaintea” ne aduce aminte de Numeri 27 și de cererea pe care o face Moise lui Dumnezeu la sfârșitul vieții sale:

„Domnul Dumnezeul duhurilor oricărui trup, să rânduiască peste adunare un om care să iasă înaintea lor și să intre înaintea lor, care să-i scoată afară și să îi vâre înăuntru, pentru ca adunarea Domnului să nu fie ca niște oi care nu au păstor”. Domnul a zis lui Moise: „Ia-ți pe Iosua, fiul lui Nun, în care este Duhul Meu și să-ți pui mâna peste el. Să-l așezi înaintea preotului Eleazar și înaintea adunării și să-i dai porunci sub ochii lor. Să-l faci partaș la dregătoria ta pentru ca toată adunarea să îl asculte. Să se înfățișeze înaintea preotului Eleazar, care să întrebe pentru el judecata lui Urim înaintea Domnului; și Iosua, toți copiii lui Israel împreună cu el, și toată adunarea, să iasă după porunca lui Eleazar și să intre după porunca lui” (Numeri 27:16-21).

Moise înțelege nevoia unui conducător cu un profil diferit de cel al Marelui Preot. Moise dorește de fapt, ca Domnul să ridice peste popor un conducător asemenea lui. Domnul îi ascultă rugăciunea, dar parțial. Domnul îl înalță pe Iosua, dar nu-i oferă poziția lui Moise. Moise avea o poziție de conducere permanentă și era deasupra Marelui Preot. Iosua, în schimb, va avea o funcție temporară și va fi sub autoritatea Marelui Preot. Iosua este așezat înaintea Marelui Preot, își va face lucrarea înaintea Marelui Preot și va fi sub autoritatea lui. Însă în mesajul lui Dumnezeu către Eli, El prevestește faptul că preotul Său credincios își va face lucrarea înaintea Unsului. Această formulare, în lumina lui Numeri 27, ne sugerează faptul că va veni o vreme în

care poziția de maximă autoritate și influență în Israel nu va mai fi deținută de Marele Preot, ci de Unsul. Dacă Iosua trebuia să ocupe temporar o poziție de conducere și să își împlinească misiunea înaintea Marelui Preot, acum preotul își va face lucrarea (totdeauna) înaintea Unsului Său. Oare acest pasaj din Samuel anticipează relația dintre funcția de mare preot și funcția de împărat? Ne vom clarifica acest lucru pe măsură ce vom studia în continuare cartea Samuel. Oricum, știm din cartea Împăraților, că inima poporului urma inima împăratului mai degrabă decât inima Marelui Preot. Împăratul va avea în Israel o putere de influență asupra poporului mult mai mare decât cea a Marelui Preot. Poate de aceea, Domnul ne spune că preotul va sluji înaintea Unsului și nu invers.

Eli nu răspunde mesajului adus de omul lui Dumnezeu. Oare ce va face Domnul? Spre surprinderea noastră nu urmează pedeapsa, ci o nouă măsură de har și o nouă ofensivă a dragostei lui Dumnezeu față de casa lui Eli. Domnul împlinește chiar în ochii lui Eli semnul ante-mergător momentului judecării Sale, Eli știa că înainte de ceasul judecării, Domnul îi va ridica un potrivnic în locașul Domnului. În capitolul trei Domnul împlinește acest semn. Noua autoritate ridicată de Domnul este Samuel. Însă, personajul principal al capitolului trei pare a fi Eli și nu Samuel. Domnul l-ar fi putut chema pe Samuel astfel încât acesta să-și dea seama de prima dată că Domnul îl cheamă. Dar Domnul premeditează ca Samuel să meargă de trei ori la Eli, pentru ca Eli să vadă lucrarea Domnului prin Samuel. Vedeniile erau rare, și nici măcar Marele Preot nu mai primea revelații speciale din partea Domnului. Dar în mijlocul acestei secete spirituale Domnul îi vorbește lui Samuel. Nu este de mirare că Eli a insistat ca Samuel să-i transmită mesajul Domnului.

Iarăși, primul mesaj către Samuel, putea fi altul, poate ceva despre alegerea lui Samuel, despre bunătatea lui Dumnezeu. Însă primele cuvinte pe care le aude Samuel din partea Domnului sunt înspăimântătoare. Dar mesajul este pentru Eli, și Domnul orchestrează toate evenimentele din capitolul trei ca acest mesaj să ajungă la Marele Preot. Domnul face referire la împlinirea judecării vestite în mesajul precedent și afirmă că cei din casa lui Eli au înfăptuit păcatul cu voia.

În cartea Numeri păcatul cu voia este o sfidare încăpățânată a Domnului, sfidare ce aduce o împietrire de moarte. În Numeri 14 Domnul jură pe viața Lui că poporul care a perseverat în răzvrătire până atunci nu va intra în moștenirea promisă, și în Numeri 15 ne atrage atenție asupra faptului că pentru păcatul cu voia nu există jertfă de iertare și că acesta aduce cu sine nimicirea totală din poporul Domnului! Cel care se ridică împotriva Domnului și respinge harul pocăinței, nu va putea căpăta iertare și va muri în fărâdelegea lui. În mesajul adresat lui Eli, Domnul folosește același limbaj din Numeri: „*Jur casei lui Eli că niciodată fărâdelegea casei lui Eli nu va ispășită nici prin jertfe, nici prin daruri de mâncare!*”. Acest mesaj este ca un strigăt de disperare către Eli atenționându-l că se află în momentul crucial al înfăptuirii păcatului cu voia. Eli este însă deja împietrit, și prin reacția sa se împietrește și mai tare. Este zguduitor faptul că el recunoaște că mesajul este adevărat, este din partea Domnului, și totuși rămâne pasiv: „*Facă Domnul ce va crede!*”. Cum putem explica o astfel de reacție? Este total illogică! Orice om își dorește binele și fuge de judecată. O astfel de reacție poate fi explicată doar prin efectul de împietrire a păcatului. Slăbirea vederii fizice a lui Eli este de fapt o oglindire a întunericului spiritual ce i-a invadat ființa. Eli era în moarte, cu mintea înșelată și împietrită de păcat. Totul a început de la slăbiciunea sa pentru fiii lui. Acum însă a ajuns împietrit și cu simțurile spirituale anihilate de neleguire.

Domnul însă continuă să îl înalțe pe Samuel și să împlinească semnul pre-mergător judecării casei lui Eli. În acea vreme de secetă spirituală, Domnul nu încetează să se descopere

lui Samuel la Silo. Tot Israelul este încredințat că un mare prooroc este înălțat în Israel. Eli și fiii lui sunt eclipsați de acest concurent al lor în casa Domnului. Nu avem detalii despre raportarea lui Eli la Samuel, deși este posibil ca fiii lui să-i fi făcut multe zile negre. Dar autorul este acum focalizat asupra poveștii casei lui Eli. Samuel este ridicat tot de dragul lor. Dar tragedia păcatului cu voia, la fel ca în Numeri, nu contă în faptul că harul și îndurarea lui Dumnezeu se diminuează, ci în faptul că omul cu inima împietrită nu le mai vede și rămâne de gheață în fața cercetării Duhului. De aceea, autorul epistolei către evrei precizează: „*Astăzi, dacă auziți glasul Lui..*”

Domnul îi dă acest prim mesaj lui Samuel, deoarece dorește să mai reverse o lingură de har peste casa lui Eli. Dar Domnul vrea să îl învețe și pe Samuel căile sale și înțelepciunea Sa. Prin faptul că primul mesaj dăruit de Domnul lui Samuel este vestirea judecării asupra casei lui Eli, îl ajută mai întâi pe acesta să se desprindă de autoritatea lui Eli și de exemplul său greșit. Samuel era încă un copil, iar Eli era o autoritate spirituală pentru el. Dar Eli, deși îl putea învăța și lucruri bune, putea avea o influență negativă asupra lui Samuel prin toleranța sa nejustificată față de păcatul fiilor lui. Domnul dorește să îl smulgă pe Samuel de sub autoritatea lui Eli definitiv. Un alt lucru pe care îl învață Samuel din această primă revelație este frica de Domnul. El este confruntat cu sfințenia și intransigența lui Dumnezeu, și înțelege că ori cât de sus ai fi și ori cât de ales de Dumnezeu ai fi, Dumnezeu nu va trece cu vederea păcatele nerezolvate și va fi credincios să pedepsească orice fărădelege. Samuel avea să fie înălțat foarte mult de Domnul. Această înălțare, i-ar fi putut aduce pieirea. Dar Domnul îi descoperă de la început sfințenia Sa, ca atunci când va fi liderul spiritual al poporului, să nu repete complacerea în păcat de care a dat dovadă Eli.

Și nu în ultimul rând, Samuel își poate înțelege funcția de profet: un vas al îndurării pentru alții. Poate Samuel s-ar fi așteptat ca în primul mesaj, Dumnezeu să îi vorbească ceva personal, despre el și relația lui cu Dumnezeu. Dar Domnul îi vorbește doar despre Eli. Samuel poate pricepe astfel că Domnul îl cheamă la slujire, îl cheamă să fie în slujba poporului Său, și dacă îi va da vedenii și mari descoperiri o va face de dragul și pentru poporul Său. Samuel va fi dator să împărtășească cu poporul Domnului toate marile descoperiri cu care îl va îmbogăți Domnul.

În capitolul patru autorul ne descrie momentul judecării prevestit de atâta vreme, pedeapsa Domnului asupra casei lui Eli. Aceasta se revarsă în contextul unui război dintre Israel și Filistenii. Observăm mai întâi atitudinea idolatră a poporului Israel față de Yahwe. Atunci când pierd prima bătălie, ei se întrebă de ce Domnul i-a lăsat în mâna vrăjmașilor lui. Dar nu se gândesc la păcatul lor și rezolvarea lui, ci găsesc o altă soluție: aducerea chivotului în tabără. Iată că ei nu-L neagă nici pe Zahweși nici puterea Lui, dar se raportează la el cum se raportau Neamurile din jur la dumnezeii lor. Ba mai mult, se încearcă un fel de manipulare a divinității. Într-adevăr, prin sosirea chivotului în tabără este pus în joc însăși Numele lui Dumnezeu. Hofni și Fineas nu au nici o teamă de Domnul și nu își fac nici un fel de probleme chiar dacă încalcă rânduielile de la cort și mută chivotul din Sfânta Sfintelor fără să primească de la Domnul această permisiune. Ei se raportează la chivot, scaunul de domnie al Domnului, ca la jucăria lor magică. Sfidarea Domnului atinge cote inimaginabile. Dar, deși ei au îndrăznit să ia chivotul de la locul lui, ei mizau probabil pe următorul lucru: acum este pus în joc onoarea Numelui Domnului, deci sigur va interveni pentru slava Numelui Său. Este același spirit pervers pe care Ieremia îl identifică la contemporanii săi atunci când le spune: „*Nu vă hrăniți cu nădejdi înșelătoare zicând: „Acesta este Templul Domnului, Templul Domnului, Templul Domnului!”*” (Ier. 7:4).

Jeremia îi învață că prezența Templului Domnului, de care El Și-a legat Numele; în mijlocul lor nu reprezintă un argument pentru imposibilitatea revărsării pedepsei divine asupra lor. După zidirea Templului, Domnul îi spune lui Solomon:

„Dar dacă vă veți abate de la Mine voi și fiii voștri,, dacă nu veți păzi poruncile și Legile pe care vi le-am dat, și dacă vă veți duce să slujiți altor dumnezei și să vă închinați înaintea lor, voi nimici pe Israel din țara pe care v-am dat-o, voi lepăda de la Mine casa pe care am sfințit-o Numelui Meu, și Israel va ajunge de răs și de pomină printre toate popoarele. Și oricât de înaltă este casa aceasta, oricine va trece pe lângă ea, va rămâne încremenit și va fluiera. Și va zice: „Pentru ce a făcut Domnul așa țării acesteia și casei acesteia?” Și i se va răspunde: „Pentru că au părăsit pe Domnul Dumnezeul lor...” (1 Împ. 9:6-9).

Domnul nu poate fi manipulat deoarece Și-a legat Numele de chivot. Probabil, fiii lui Eli au încercat acest lucru. Dar Domnul rămâne consecvent și credincios sfințeniei Sale și pedepsește fărădelegea, chiar cu riscul ca Numele Lui să fie ocărât de vrăjmașii Lui. Ne aducem aminte de ocara Egiptului care a fost îndepărtată în Iosua capitolul 5. Chiar dacă această expresie ne poate trimite cu gândul și la realitatea lumilor spirituale, ea are mai întâi în vedere ocara locuitorilor Egiptului pe care Moise o anticipează atunci când mijlocește pentru popor și încearcă să îl convingă pe Dumnezeu să nu nimicească întreg Israelul. El zice astfel:

„Egiptenii vor auzi lucrul acesta, ei, din mijlocul cărora ai scos pe poporul acesta prin puterea Ta...Dacă omori pe poporul acesta ca pe un singur om, neamurile, care au auzit vorbindu-se pe tine vor zice: „Domnul nu avea putere să ducă pe poporul acesta în țara pe care o jurase că i-o va da: de aceea l-a omorât în pustie:!” (Numeri 14:13,15).

Domnul nu îl nimicește în pustie, dar întârzie 40 de ani împlinirea promisiunii Lui. Astfel, Egiptenii au ocazia să ocărăscă Numele Domnului. Dar în Iosua capitolul 5, după ce noua generație intră în țara promisă și ia testul credinței (acceptă să fie tăiați împrejur pe teritoriul inamic, acest lucru însemnând incapacitatea de a lupta pentru minim 5 zile). Pe care părinții lor îl picaseră în Numeri 13-14, Domnul a zis lui Iosua: *„Astăzi am ridicat ocara Egiptului de deasupra voastră”*.

Domnul își asumă același risc și în 1 Samuel cap.4: Deși Filistenii se înfricoșează la venirea chivotului în tabăra lui Israel, și cred că Dumnezeu a sosit acolo și că vor trebui să lupte împotriva puterii Lui, cu toate acestea, Domnul lasă ca Israel să fie înfrânt și îngăduie ca al Său chivot să fie luat. Însă să nu uităm că naratorul își concentrează atenția asupra casei lui Eli, de aceea firul narațiunii se îndreaptă imediat spre Eli și moartea acestuia. Eli află că cei doi fii ai Săi au murit în aceeași zi și că chivotul a fost luat de Filistenii. Apoi, moare sub povara trupului său și a păcatelor sale. Domnul a vorbit casei lui Eli prin proorocii Săi și în marea Sa îndurare și răbdare Și-a amânat revărsarea pedepsei. Dar iată că însăși răbdarea Domnului are o limită, și Domnul aduce judecata Sa cumplită asupra casei lui Eli. Judecata Sa are însă semnificații mai mari decât nimicirea fizică a lui Eli și a celor doi fii. Capitolul patru se termină cu expresia „I-Cabod” – Nu mai e slavă!. Nora lui Eli a pus acest nume copilului ei născut prematur aducând următoarea justificare: *„S-a dus slava din Israel, căci chivotul lui Dumnezeu este luat!”*.

Cei credincioși din Israel și chiar cei idolatrii știau că Domnul este puternic și că dacă ar fi vrut, ar fi putut îngădui înfrângerea în fața Filistenilor fără ca să permită și luarea chivotului. Dar Domnul nu a făcut acest lucru, ci a lăsat chivotul să plece în țara Filistenilor. Chivotul era

scaunul de domnie al Domnului care ședea între heruvimi. Mesajul era clar. Dacă cei necredincioși din Israel puteau fi ispitiți să se îndoiască de puterea lui Yahwe, cei credincioși au înțeles că Domnul Și-a părăsit în mânia Lui casa din Silo și a părăsit și moștenirea pe care o dăduse lui Israel. Domnul Se mâniase pe casa lui Eli și a lepădat-o. Dar Domnul era mâniat și pe poporul Său și S-a îndepărtat de la El. De fapt, aceasta este semnificația cuvintelor spuse cu atâta durere: „*Nu mai este slavă!*”. Și durerea era așa de mare, încât nici nașterea unui copil nu a mai putut aduce alinare și mângâiere.

Despărțirea chivotului de Cortul de la Silo are implicații și semnificații teologice uriașe. Vom detalia aceste implicații când vom studia capitolul șapte.